

RIKSDAGENS PROTOKOLL

Nr 1

ANDRA KAMMAREN

1966

10—13 januari

Debatter m. m.

Måndagen den 10 januari

	Sid.
Ålderspresidentens hälsningsanförande	3
Anförande av talmannen efter talmansvalen	4
Meddelande ang. sammanträdestider, m. m.	5

Tisdagen den 11 januari

Talmannens anförande vid riksdagens öppnande	6
--	---

Onsdagen den 12 januari

Anmälan jämlikt § 57 riksdagsordningen	9
Interpellationer av:	
herr Rimmerfors ang. fortsatt svensk insats i bekämpandet av den indiska hungerkatastrofen	9
herr Björkman ang. underlättande för svenska medborgare att åtaga sig undervisnings- och forskningsuppdrag i USA	10
herr Ekström i Iggesund ang. s. k. patienthotell	11
herr Larsson i Hedenäset ang. förstärkning av Sveriges isbrytarberedskap	12
herr Ullsten ang. viss skärpning av utlänningskungörelsen	13
herr Wiklund ang. stöd åt apartheidpolitikens offer	14
herr Antonsson ang. viss skärpning av utlänningskungörelsen	16
Meddelande om enkla frågor av:	
herr Hamrin i Kalmar ang. verkningarna av viss skärpning av utlänningskungörelsen	18
herr Wiklund ang. omprövning av statens läroboksnämnds verksamhet och uppgifter	18
herr Hamrin i Jönköping ang. tidpunkten för framläggande av ett	

	Sid.
regeringsförslag rörande utlandssvenskarnas rösträtt.....	18
fru Ryding ang. avskaffande av karensdagar vid olycksfall och sjukdom.....	18

Torsdagen den 13 januari

Interpellation av herr Börjesson i Falköping ang. jordbrukets kreditförsörjning.....	26
Meddelande om enkel fråga av herr Börjesson i Falköping ang. publiceringen av betalningsföreläggandeansökningar.....	29

Samtliga avgjorda ärenden

Måndagen den 10 januari

Val av talman och vice talmän.....	4
Val av sekreterare.....	5

Onsdagen den 12 januari

Val av talmanskonferens.....	7
» » kanslideputerade.....	7
» » suppleanter för kanslideputerade.....	8
» » kanslitillsättare.....	8
» » ekonomideputerade.....	8

Torsdagen den 13 januari

Val av ledamöter i de ständiga utskotten.....	19
» » statsrevisorer med suppleanter.....	20
» » ledamöter och suppleanter i riksdagens krigsdelegation.....	21
» » medlemmar i Nordiska rådet.....	22
» » suppleanter i de ständiga utskotten.....	22
» » suppleanter i Nordiska rådet.....	25

I enlighet med § 49 regeringsformen och § 2 riksdagsordningen sammanträdde andra kammaren här i huvudstaden i den uti riksdagens hus för kammaren anordnade samlingssalen.

Måndagen den 10 januari

Kl. 11.00

§ 1

Hälsningsanförande

Sammanträdet öppnades av representanten för Stockholms stad herr **ERLANDER** såsom den ledamot, vilken bevistat de flesta riksdagarna, med följande ord:

Ärade kammarledamöter! Enligt riksdagsordningens bestämmelser har jag att hälsa eder välkomna till 1966 års riksdags första sammanträde.

Riksdagsarbetet är omfattande och intensivt. Många av de beslut, som här fattas, är av avgörande betydelse för medborgarna i dagens samhälle. Samtidigt påverkar de ofta utvecklingen i en svåröverblickbar framtid. Ärendenas vikt gör att medborgarna har rätt att kräva att vi ordnar våra arbetsförhållanden så, att vi kan noggrant pröva de frågor som vi har att ta ställning till. Fjölårets åtgärder för att effektivisera riksdagsarbetet utgör steg i rätt riktning som säkerligen kommer att åtföljas av flera.

Jag erinrade nyss om det samband som finns mellan reformer, som avser att lösa dagsaktuella problem, och samhällets omdaning på längre sikt. Särskilt starkt är detta samband under tider av stor föränderlighet. Vi upplever nu en sådan tid varför våra beslut ofta får långtgående verkningar.

Det kan vara frestande att låta tankarna gå tillbaka till en annan period, som också präglades av stora och vittgående ändringar i vårt samhälle, nämligen tiden för omkring 100 år sedan. Näringsfrihetslagen och reformering-

en av tullpolitiken öppnade vägarna för en ny tid på det ekonomiska området. Riksdagens beslut om stambornas byggande gav ett effektivt stöd för den begynnande industrialismen. 1862 års kommunallagar och den riksdagsordning, vars 100-åriga tillvaro vi i år kan fira, lade grunden för medborgarnas aktiva engagemang i samhällsarbetet. Förutsättningar skapades för ett effektivare och öppnare samhälle, förutsättningar som framgångsrikt utnyttjades av de frambrutande folkrörelserna, som på område efter område bröt sönder de band som vanebildning, traditioner och auktoritetstänkande hade skapat.

Det har varit naturligt för mig att erinra om detta 100-årsminne, eftersom vi har att på en rad områden ta ställning till frågor, som nära anknyter till dem som jag här antytt.

Vi arbetar med långt större ekonomiska resurser och med precisare instrument i samhällsömdaningsarbetet än dem våra företrädare hade. Så mycket större blir därför vårt ansvar att åstadkomma för medborgarna gagneliga resultat.

Med förhoppning om ett arbetsfyllt och effektivt arbetsår hälsar jag eder än en gång välkomna till 1966 års riksdag.

Detta anförande åhördes av kammarens ledamöter stående.

§ 2

Herr ordföranden tillkännagav, att han anmodat undertecknade att föra

protokollet till dess sekreterare hunnit utses ävensom att kanslipersonal blivit av honom till erforderligt antal för tillfället antagen; och blev dessa åtgärder på framställd proposition av kammaren godkända.

§ 3

Upplästes följande till kammaren inkomna protokoll angående den i § 32 riksdagsordningen föreskrivna fullmaktsgranskningen:

Protokoll, hållet inför statsrådet och chefen för justitiedepartementet den 5 januari 1966.

I anledning av stadgandet i § 32 riksdagsordningen hade statsrådet och chefen för justitiedepartementet anmodat tre bland de av riksdagen valde fullmäktige i riksbanken och tre bland fullmäktige i riksgäldskontoret att närvara vid den granskning av riksdagsmannafullmakter som skall företas inför departementschefen innan årets riksdag sammanträder; och infann sig nu av fullmäktige i riksbanken herrar Åsbrink, Kollberg och Wärnberg och av fullmäktige i riksgäldskontoret herrar Strand, Östman och Johansson.

Till justitiedepartementet hade insänts fullmakter för ingenjören Kurt Söderström, Norrköping, fru Ingrid Sundberg, Bjuv, och lantbrukaren Stig Josefson, Arrie, vilka vid nya röstsammanräkningar blivit utsedda som ledamöter av riksdagens andra kammare i stället för avgångna ledamöter av samma kammare.

Vid granskning av fullmakterna framställdes icke någon anmärkning mot dessa.

Protokoll över granskningen skulle jämte de granskade fullmakterna överlämnas till andra kammaren.

I ämbetet:

K. G. Grönhagen

Vid detta protokoll var fogade de däri avsedda fullmakterna för herr Söderström, fru Sundberg och herr Josefson, att inträda såsom ledamöter av kamma-

ren för tiden till den 1 januari 1969 efter respektive herrar von Sydow, Nilsson i Svalöv och Hansson i Önnarp.

§ 4

Företogs upprop av kammarens ledamöter.

Vid uppropet befanns herr Tobé vara frånvarande.

Herr Tobé hade i en till kammaren ingiven ansökan, som nu upplästes, anhållit om ledighet från riksdagsgöromålen.

§ 5

Anställdes val av talman; och befanns efter valets utgång hava till talman blivit utsedd herr Thapper med samtliga avgivna eller 223 röster.

§ 6

Företogs val av förste vice talman.

Efter det valsedlarna blivit öppnade och uppräknade befanns valet hava så utfallit, att 188 röster tillfallit herr von Friesen och 2 herr Cassel; och hade kammaren alltså till förste vice talman utsett herr von Friesen.

§ 7

Anställdes val av andre vice talman; och befanns efter valets utgång hava till andre vice talman blivit utsedd herr Cassel med samtliga avgivna eller 167 röster.

§ 8

Herr TALMANNEN yttrade:

Herr ålderspresident, ärade kammarledamöter! Å egna och herrar vice talmäns vägnar ber jag att få tacka för det förtroende som nyss har visats oss genom det förrättade valet.

§ 9

Upplästes ånyo och lades till handlingarna den under § 4 här ovan omförmälda ansökan, så lydande:

Till

Riksdagens andra kammare

Härmed får jag vördsamt anhålla om ledighet från riksdagsarbetet under tiden den 10—15 januari för att kunna deltaga i Wilton Park Conference i Steyning i Storbritannien den 9—15 januari.

Uppsala den 5 januari 1966

Erik Tobé

Kammaren biföll denna ansökan.

§ 10

Föredrogs åter det under § 3 här ovan intagna protokollet, varefter kammaren beslöt att, med godkännande av de däri avsedda fullmakterna, lägga protokollet till handlingarna.

§ 11

På hemställan av herr talmannen beslöt kammaren att genast företaga val av sekreterare, varefter det sålunda beslutade valet företogs; och befanns efter valsedlarnas öppnande och uppräknande valet ha så utfallit, att till sekreterare utsetts sekreteraren Sune K. Johansson med samtliga avgivna eller 166 röster.

Sedan sekreteraren på kallelse infunnit sig, meddelade herr talmannen honom underrättelse om valets utgång och hälsade honom välkommen.

Protokollföringen övertogs härefter av sekreteraren.

Nancy Eriksson

Bo Turesson

§ 12

Herr TALMANNEN yttrade:

Jag får tillkännagiva, att Kungl. Maj:t låtit genom offentligt anslag bjuda och kalla riksdagens samtliga ledamöter att tisdagen den 11 innevarande månad kl. 11.00 infinna sig i slottskapellet samt, efter förrättad gudstjänst, enligt § 34 riksdagsordningen begiva sig till rikssalen för att där inhämta vad Kungl. Maj:t har att meddela riksdagen.

I anslutning härtill får jag meddela, att talmanskonferensen vid sammanträde den 14 december 1965 beslutat,

Meddelande ang. sammanträdestider m. m.

att den hittillsvarande ordningen beträffande klädseln vid riksdagens högtidliga öppnande icke skall ändras och att ytterkläderna sålunda behållas på både i slottskapellet och under ceremonien i rikssalen.

§ 13

Herr talmannen meddelade, att till kammarens förfogande överlämnats ett antal inträdesbiljetter till rikssalen vid riksdagens öppnande, och hemställde, att fördelning av dessa biljetter finge ske genom kammarens kansli med iakttagande, att de för ledamöterna från var och en av rikets valkretsar avsedda biljetterna utlämnades till valkretsens äldste närvarande representant, som sedermera finge ombesörja den vidare utdelningen.

Detta förslag blev av kammaren bifallet.

§ 14

Meddelande ang. sammanträdestider, m. m.

Herr TALMANNEN anförde:

Till kammarens ledamöter har utdelats bl. a. en preliminär plan för sammanträdena under vårsessionen 1966. Därav framgår att val av ledamöter och suppleanter i utskott avses skola äga rum vid sammanträdet torsdagen den 13 januari kl. 14.00 och att remissdebatten, såsom tidigare preliminärt meddelats, kommer att ta sin början onsdagen den 19 januari kl. 10.00.

Av planen framgår vidare att frågestunderna i enlighet med organisationsutredningens av riksdagen godkända förslag kommer att flyttas från tisdagar till torsdagar och ta sin början kl. 16.30. De två första frågestunderna, den 18 och 25 januari, kommer dock att äga rum på hittills tillämpad veckodag och tid, tisdag kl. 15.30.

Av ett likaledes utdelat meddelande framgår bl. a. att kammarens ledamöter kommer att erhålla förhandsmeddelanden beträffande ärenden till följande

veckas arbetsplena och att ekonomibyråns skrivbyrå, som kostnadsfritt utför skrivarbete åt riksdagens ledamöter och partigruppernas kanslier, har utbyggt.

Kammarens ledamöter åtskildes här efter kl. 11.55.

In fidem

Sune K. Johansson

Tisdagen den 11 januari

Kl. 10.30

§ 1

På förslag av herr talmannen, som förklarade sig ha om tiden för valen samrätt med första kammarens talman, beslöt kammaren att vid plenum onsdagen den 12 innevarande januari företa val av fyra ledamöter i talmanskonferensen, två kanslideputerade jämte suppleanter, sex ledamöter att jämte talmannen och vice talmännen tillsätta befattningshavare hos kammaren samt fyra ledamöter att handhåva vården om kammarens ekonomiska angelägenheter.

§ 2

På förslag av herr talmannen, som förklarade sig ha om tiden för jämväl dessa val samrätt med första kammarens talman, beslöt kammaren att vid plenum torsdagen den 13 i denna månad företa val av dels ledamöter och suppleanter i de ständiga utskotten, dels revisorer och revisorssuppleanter för granskning av statsverkets, riksbankens och riksgäldskontorets tillstånd, styrelse och förvaltning, dels ledamöter och suppleanter i krigsdelegationen, dels ock medlemmar och suppleanter i Nordiska rådet.

§ 3

Herr talmannen och kammarens ledamöter begav sig kl. 10.45 till slottskapellet, där riksdagspredikan hölls av kyrkoherden i Norrbärke pastorat, hovpredi-

kanten Helmer Fält. Efter slutad gudstjänst begav sig kammaren till rikssalen. Hans Maj:t Konungen öppnade där riksdagen med ett tal. Sedan första kammarens talman här efter framfört första kammarens vördnad, framträdde ANDRA KAMMARENS TALMAN och yttrade:

Eders Majestät!

Andra kammaren ger ånyo uttryck för sitt varma deltagande i den förlust, som drabbat icke endast konungahuset utan hela vårt folk genom Hennes Majestät Drottningens och Hans Kunglig Höghet Hertigens av Södermanland bortgång.

Det internationella läget kännetecknas alltjämt av starka motsättningar mellan nationerna. Det svenska folket sluter enigt upp kring Förenta Nationernas strävanden att bilägga konflikter och åstadkomma nedrustning och avspänning. Intill dess påtagliga resultat nåtts härutinnan måste ett starkt försvar vidmakthållas för vårt lands trygghet.

Den kamp för social frigörelse och nationellt likaberättigande, som pågår på många håll i världen, följes med sympati av vårt folk. Känslan av medansvar för situationen i de fattiga länderna har vuxit sig allt starkare. Vår gynnade ställning förpliktar oss att väsentligt öka det svenska biståndet till utvecklingsländerna.

De från svensk sida vidtagna och fö-

rebådade åtgärderna för att övervinna den nuvarande handelspolitiska splittningen i Västeuropa hälsas med tillfredsställelse.

Den ekonomiska utvecklingen i Sverige under föregående år uppvisar både ljusa och mörka drag. De av Eders Majestät förutskickade finanspolitiska åtgärderna synes väl ägnade att — med bibehållande av den fulla sysselsättningen — förbättra balansen i den svenska utrikeshandeln och motverka stegringen av priser och kostnader.

Oaktat riksstatförslaget präglas av en begränsning av statsutgifterna har utrymme glädjande nog kunnat skapas för betydelsefulla reformer på skilda områden. Det är synnerligen angeläget att stödet till sjuka och åldringar förbättras, likaså att åtgärder vidtages för utbyggnad av arbetsmarknadspolitiken, utökning av bostadsbyggandet och motverkande av den fortgående höjningen av boendekostnaderna. Utbildningsväsendets behov av ytterligare resurser måste skyndsamt fyllas. Ett ökat stöd till kulturlivet bidrar till att hos den enskilde individen förbättra de förut-

sättningar, som utöver det rent materiella erfordras för en meningsfull tillvaro.

Det under föregående år inledda arbetet med att effektivisera riksdagens ärendehantering och förbättra riksdagsledamöternas arbetsförhållanden kommer att fullföljas. Härigenom ökas riksdagens möjligheter att snabbt och grundligt pröva av Eders Majestät framlagda förslag.

Andra kammaren betygar Eders Majestät sin undersåtliga vördnad.

Till envar av talmännen överlämnades nu ett exemplar av dels Kungl. Maj:ts proposition nr 1, angående statsverkets tillstånd och behov under budgetåret 1966/67, dels ock Kungl. Maj:ts berättelse till 1966 års riksdag om vad i rikets styrelse sig tilldragit, varefter ceremonien på rikssalen avslutades; och åtskildes kammaren vid utgåendet från rikssalen, enligt beslut fattat före avgången från dess samlingsrum.

In fidem

Sune K. Johansson

Onsdagen den 12 januari

Kl. 16.00

§ 1

Företogs val av fyra ledamöter i talmanskonferensen; och blev därtill utsedda

herr Bengtsson i Varberg,

» Hedlund,

» Ohlin och

» Turesson,

envar med 124 röster.

§ 2

Anställdes val av två kanslideputera-de. Därvid lämnades på begäran ordet till

Herr ANDRE VICE TALMANNEN, som yttrade:

Herr talman! För vart och ett av de ytterligare val som skall företagas vid detta plenum ber jag att få avlämna en gemensam lista, vilken godkänts av de av kammaren valda ledamöterna i talmanskonferensen. Varje lista upp-tar namn å så många personer, som det ifrågavarande valet avser.

Den av herr andre vice talmannen be-träffande detta val avlämnade listan upptog under partibeteckningen »Ge-mensam lista» följande namn:

Östrand
Nyberg.

Sedan herr talmannen för kammaren uppläst denna lista, blev den av kammaren godkänd; och förklarades herrar Östrand och Nyberg utsedda till kanslideputerade.

§ 3

Verkställdes val av två suppleanter för under nästföregående paragraf omnämnda kanslideputerade.

Herr andre vice talmannen avlämnade en lista, som under partibeteckningen »Gemensam lista» upptog följande namn:

Kristenson
Hamrin i Kalmar.

Sedan herr talmannen för kammaren uppläst denna lista, blev den av kammaren godkänd; och förklarades herrar Kristenson och Hamrin i Kalmar utsedda till suppleanter för kanslideputerade.

§ 4

Företogs val av sex ledamöter att jämte herr talmannen och herrar vice talmän tillsätta befattningshavare hos kammaren.

Herr andre vice talmannen avlämnade en lista, som under partibeteckningen »Gemensam lista» upptog följande namn:

Ekström i Björkvik
Levin
Nelander
Bengtsson i Landskrona
Wahlund
Björkman.

Sedan herr talmannen för kammaren uppläst denna lista, blev den av kammaren godkänd; och förklarades de personer, vilkas namn upptagits å densamma, utsedda till kanslitillsättare.

§ 5

Anställdes val av fyra ledamöter att handhava vården om kammarens ekonomiska angelägenheter.

Herr andre vice talmannen avlämnade en lista, som under partibeteckningen »Gemensam lista» upptog följande namn:

Sandell, fröken
Gustafsson i Borås
Vigelsbo
Edlund.

Sedan herr talmannen för kammaren uppläst denna lista, blev den av kammaren godkänd; och förklarades de personer, vilkas namn upptagits å densamma, utsedda att handhava vården om kammarens ekonomiska angelägenheter.

§ 6

Ordet lämnades på begäran till

Herr ANDRE VICE TALMANNEN, som anförde:

Herr talman! Jag hemställer, att kammaren måtte vid plenum torsdagen den 13 innevarande januari utse suppleanter i de ständiga utskotten till ett antal av 19 i konstitutionsutskottet och andra lagutskottet, 21 i bevillningsutskottet och allmänna beredningsutskottet, 33 i statsutskottet, 18 i bankoutskottet, 20 i jordbruksutskottet samt 17 i vart och ett av de övriga utskotten utom i utrikesutskottet, där antalet grundlagsenligt skall vara åtta.

Denna hemställan bifölls.

§ 7

Föredrogs en från herr Emil Ahlkvist, som den 13 maj 1965 valdes till fullmäktig i riksbanken för valperioden 1965—1968, inkommen skrivelse med anhållan om entledigande från nämnda uppdrag.

Anmälan jämlikt § 57 riksdagsordningen

Kammaren biföll denna anhållan och beslöt att i anledning därav val av en fullmäktig i riksbanken efter herr Ahlkvist skulle i föreskriven ordning anställas.

§ 8

Herr TALMANNEN yttrade:

Efter samråd med första kammarens talman får jag föreslå, att kammaren måtte besluta att vid sammanträde onsdagen den 19 januari företaga val av valmän och suppleanter för utseende av fullmäktige i riksbanken och riksgäldskontoret jämte suppleanter för dessa fullmäktige.

Denna hemställan bifölls.

Ordet lämnades härefter på begäran till

Herr ANDRE VICE TALMANNEN, som yttrade:

Herr talman! Jag tillåter mig hemställa, att kammaren måtte besluta, att antalet suppleanter för de valmän, som skall utse fullmäktige i riksbanken och riksgäldskontoret jämte suppleanter för dem, bestämmas till tolv.

Denna hemställan bifölls.

§ 9

Anmälan jämlikt § 57 riksdagsordningen

Ordet lämnades på begäran till

Herr BOHMAN (h), som yttrade:

Herr talman! Det är anledning till anmärkning mot herr statsrådet och chefen för finansdepartementet, varom remiss begäres till konstitutionsutskottet, inför vilket anledningen skall uppgivas.

Jämlikt § 57 riksdagsordningen skulle detta yttrande tillika med ett av herr Bohman i sammanhang därmed avlämnat förseglat konvolut överlämnas till konstitutionsutskottet.

1* — Andra kammarens protokoll 1966. Nr 1

§ 10

Interpellation ang. fortsatt svensk insats i bekämpandet av den indiska hungerkatastrofen

Ordet lämnades på begäran till

Herr RIMMERFORS (fp), som yttrade:

Herr talman! Inte sedan år 1899 har Indien fått en så rekordartat dålig skörd som 1964. Detta betyder att landet står inför sin svåraste livsmedelsbrist sedan man för aderton år sedan nådde politisk självständighet. Sydvästmonsunens nederbörd, som annars ger landet stora vattentillgångar under månaderna juli—september var under det gångna året cirka 40 procent lägre än vanligt. De livsviktiga höstregnen uteblev så gott som helt och hållet. Det indiska jordbruksdepartementet har betecknat läget som »en naturkatastrof av okänd storlek på senare tid».

Parlamentsledamoten för provinsen Orissa sade i en av debatterna i det indiska parlamentet, att läget i hans delstat var så katastrofalt att bönderna inte bara måste sälja sina ägodelar utan också sina barn.

Skördeunderskottet i Indien beräknas till omkring 15 miljoner ton. Även om USA fortsätter sin omfattande livsmedelshjälp kan detta på sin höjd komma att röra sig om mindre än hälften av de kvantiteter som behövs.

I detta läge har, som den svenska pressen meddelat, ambassadör Heckscher framfört en bön om hjälp också i form av svenskt bistånd. Interpellanten är som ledamot av SIDA:s styrelse väl underkunnig om de betydande om också med hänsyn till behovet begränsade insatser som där med Kungl. Maj:ts godkännande nu sättes in.

Min fråga till regeringen avser fortsätta och vidgade hjälpinsatser under den tid som Indien kommer att hemsökas av en hungerkatastrof, kanske utan motsvarighet någonstades i världen under senare tid. Man kan diskutera hu-

Interpellation ang. underlättande för svenska medborgare att åtaga sig undervisnings- och forskningsuppdrag i USA

ruvida Sverige kan avstå eget skördeöverskott och egna förråd av exempelvis torrmjök eller om vi bör ställa medel till förfogande för inköp utomlands. Det kan likaledes komma att röra sig om tonnage för överföring från vårt eller andra länder av de livsmedel som kan avvärja eller avsevärt begränsa den väntade katastrofen.

Vad administrationen av hjälpen beträffar bör väl utdelningen av gåvor väsentligen bli en indisk regeringsangelägenhet, eventuellt i samarbete med FN:s olika hjälporgan och de internationella hjälporganisationerna, främst Röda korset. Jag ber dock att i denna interpellation få fästa statsministerns och den svenska regeringens uppmärksamhet på det förhållandet att vi just i Indien har en så pass omfattande och vittförgrenad svensk mission, att också den med fördel skulle kunna utnyttjas som en av hjälpkanalerna. Det gäller Svenska kyrkans mission, Svenska Missionsförbundet, Evangeliska Fosterlandsstiftelsen, De svenska pingstförsamlingarnas mission, Metodistkyrkan i Sverige, Svenska Alliansmissionen, Svenska Baptistsamfundet, Kvinnliga Missionsarbetare och Örebromissionen.

De svenska missionerna kommer givetvis att göra sitt yttersta i det läge som uppkommer, oavsett varje regeringsuppdrag. Social hjälpverksamhet ingår i deras permanenta uppdrag. Å andra sidan har jag gjort mig underkunnig om att de svenska missionsledningarna gärna skulle ställa sina personella och administrativa resurser till förfogande för ett samarbete med den statliga hjälpaktionen. Framför allt gäller detta missionernas skolor, sjukhus och dispensärer, genom vilka man med lätthet kan nå stora kategorier av hjälpbehövande.

Med den ur många synpunkter tillfredsställande utformning som det statliga biståndsorganet (SIDA) numera

fått, måste man anse det naturligt att hjälpen, oavsett vilken form den får, kanaliseras genom detta organ. Samarbete med missionerna ingår ju också i SIDA:s ordinarie arbetsprogram.

Vad de ekonomiska resurserna beträffar kan man rimligen inte räkna med att en helt oväntad försörjningskatastrof, av den omfattning det här är fråga om, kunnat förutses i årets statsverksproposition och där föranlett tillräckliga medelsanvisningar.

Mot denna bakgrund och i det läge som uppkommit, anhåller jag om kammarens tillstånd att till hans excellens herr statsministern få rikta följande frågor:

Är regeringen beredd att föreslå eller ställa till förfogande extra anslag av mera betydande omfattning än de som ryms inom SIDA:s budget, för att också Sverige skall kunna göra en fortsatt insats i bekämpandet av den indiska hungerkatastrofen?

Vill hans excellens herr statsministern medverka till en undersökning om möjligheterna av att de svenska missions-sällskapens resurser av personlig och administrativ art inordnas i detta angelägna och brådskande hjälparbete?

Denna anhållan bordlades.

§ 11

Interpellation ang. underlättande för svenska medborgare att åtaga sig undervisnings- och forskningsuppdrag i USA

Ordet lämnades på begäran till

Herr BJÖRKMAN (h), som yttrade:

Herr talman! Allt fler svenska medborgare med kvalificerad utbildning vistas numera ett eller flera år i USA på inbjudan av amerikanska universitet, institutioner och stiftelser. Under vistelsen i USA har de ofta sin familj med sig. Ur svensk synpunkt är det angeläget att man inte lägger hinder i vägen för dem som härigenom tillför Sverige

ökade erfarenheter och kunskaper framför allt på forskningens område. Enligt gällande dubbelbeskattningsavtal skall inkomst som uppbärs i USA för undervisning eller forskning tas upp till statlig och kommunal inkomstbeskattning i Sverige. Den hårda svenska beskattningen sätter svenska medborgare i en sämre ställning än amerikanska medborgare som under liknande förhållanden vistas i Sverige. Regeringsrätten har nyligen, efter överklagande av förhandsbesked från riksskattenämnden, avslagit en framställning om avdrag för fördyrade levnadskostnader även för familjemedlemmar. Det kan befaras att detta kommer att leda till att svenska medborgare blir mindre hågade att åtaga sig uppdrag i USA eller definitivt bosätter sig där.

Under återopande av vad här anförts hemställer jag om kammarens tillstånd att till statsrådet och chefen för finansdepartementet få framställa följande fråga:

Vill herr statsrådet medverka till att avlägsna eller begränsa de hinder som är ägnade att motverka intresset hos svenska medborgare att åtaga sig undervisnings- och forskningsuppdrag i USA?

Denna anhållan bordlades.

§ 12

Interpellation ang. s. k. patienthotell

Ordet lämnades på begäran till

Herr EKSTRÖM i Iggesund (s), som yttrade:

Herr talman! Vid centrallasarettet i Gävle har ett s. k. patienthotell inrättats, och enligt riksförsäkringsverkets skrivelse av den 24 juni 1963 är hotellet att betrakta som allmänt sjukhus, innebärande att där intagen person erhåller ersättning för vården med belopp, som motsvarar avgiften på allmän sal. På grund av otillräckliga personalresur-

Interpellation ang. s. k. patienthotell
ser vid sjukhuset är det icke möjligt att vid helger ge hotellpatienterna uppehälle och behandling, varför desamma sänds hem över lördag—söndag. Två av de kliniker som mest utnyttjar patienthotellet, nämligen radioterapeutiska kliniken och hudkliniken, arbetar nämligen med femdagarsvecka.

I praktiken har detta verkat på så sätt, att intagna personer hemsändas på fredag för att i vissa fall inskrivas ånyo på måndag. Avisering om denna ut- och inskrivning har i vederbörlig ordning tillställts försäkringskassan, vilken utgivit ersättning för hemresa med avdrag av 4 kronor samt hel intagningsresa, beräknad efter det billigaste färd-sätt som med hänsyn till sjukdomens art kunnat användas. För lördag och söndag har sjukpenning utan avdrag utbetalats.

Under återopande av ett utslag av försäkringsdomstolen den 23 oktober 1964 har länets försäkringskassa i en skrivelse av den 19 maj 1965 meddelat, att en kortvarig vistelse i hemmet under helg icke kan anses utgöra avbrott i åtnjuten sjukhusvård, i anledning varav försäkringskassan icke ansett sig i fortsättningen kunna utgiva ersättning för resor i samband härmed. Däremot skulle kassan erlagga vårdavgift även för lördag och söndag, varjämte ifrågasattes i skrivelsen till sjukhushuvudmannen-landstinget, huruvida denne icke borde svara för patienternas resekostnader.

Det torde kunna ifrågasättas, huruvida det återopade utslaget från försäkringsdomstolen kan anses tillämpligt på de vid patienthotellet i Gävle rådande förhållandena. Den fru L. som det talas om i domstolsutslaget hade dock möjlighet till och även behov av vård under vistelsen i hemmet. Detta gäller icke den patientkategori, som utnyttjar patienthotellet i Gävle. Det kan därför anses synnerligen diskutabelt om det kan vara i enlighet med lagstiftningen, att landstinget skall övertaga de resekostnader som uppstår för patienterna,

vilket ifrågasatts av försäkringskassan i den förenämnda skrivelsen.

Sedermera har riksförsäkringsverkets besvärssavdelning prövat besvär, som anförts av en person W. över försäkringskassans i länet beslut att icke tillerkänna honom ersättning för kostnader för resor till och från lasarettet, som han under tiden 24 maj—16 juli 1965 fått vidkännas på grund av att vederbörande lasarettssavdelning varit stängd under veckohelgerna. I besvären hade den klagande vidare framhållit, att försäkringskassan verkställt avdrag å sjukpenningen med fem kronor för dag även under de dagar han icke vistats vid lasarettet.

I skrivelse av den 3 november 1965 har riksförsäkringsverket lämnat herr W:s besvär i fråga om resekostnadsersättning utan bifall men däremot förordnat, att sjukpenning utan avdrag skall utgå under de dagar vid veckosluten då han vistats i hemmet.

Då det på grund av rådande förhållanden inom den slutna sjukvården måste anses synnerligen välkommet med de initiativ som tas för en avlastning i olika avseenden genom inrättande av s. k. patienthotell, synes det önskvärt, att de ekonomiska förhållandena mellan patient, sjukhushuvudman och försäkringskassa bringas till klarhet.

Under hänvisning till det anförda hemställer jag om andra kammarens tillstånd att till statsrådet och chefen för socialdepartementet få ställa följande frågor:

Delar statsrådet den uppfattningen att initiativ till inrättandet av s. k. patienthotell bör stödjas och uppmuntras och, om så är fallet,

vilka åtgärder har vidtagits eller kommer att vidtagas i syfte att utan onödigt dröjsmål åstadkomma entydiga och för berörda parter tillfredsställande bestämmelser i fråga om vårdavgifter, resekostnadsersättningar och andra med vårdformen sammanhängande spörsmål?

Denna anhållan bordlades.

§ 13

Interpellation ang. förstärkning av Sveriges isbrytarberedskap

Ordet lämnades på begäran till

Herr LARSSON i Hedenäset (cp), som yttrade:

Herr talman! Innevarande vinter har återigen gett oss en påminnelse om betydelsen av en god isbrytarberedskap. I olika norrlandshamn har sjöfarten stoppats förhållandevis tidigt. Detta har inte uteslutande varit en följd av att isläggningen varit så definitiv, utan anledningen har även varit att antalet isbrytare är otillräckligt för att man skall kunna uppehålla sjöfarten så länge som möjligt längs hela den aktuella svenska kuststräckan. Detta leder till att de nordligare hamnarna ej kan få isbrytarhjälp, när störande ishinder börjar uppträda längre söderut, dit befintliga isbrytare då koncentreras. Detta har skett trots att det i och för sig vore möjligt att med isbrytarhjälp upprätthålla sjöfarten i norr ännu en tid.

Det måste konstateras att frågan om vår isbrytarberedskap och därmed skeppningssäsongens längd i våra Norrlandshamn är en fråga av stor betydelse, ej blott för den direkt berörda landsdelen utan till sist även för hela landets ekonomi. Med några exempel må detta förhållande belysas:

Varje vecka som Piteå hamn är stängd medför — enligt vad som uppgivits — en fördyring av transportkostnaderna för Statens skogsindustrier och Cellulosabolaget med cirka 100 000 kronor.

Malmhamnen i Luleå har utbyggt för en kostnad av drygt 200 miljoner kronor. Givetvis vore en förlängning av skeppningssäsongen — som innebure att hamnens utnyttningstid kunde förlängas och att lagringskostnaderna kunde nedbringas — ägnad att direkt öka statens vinst från malmföretaget. För Norrbottens järnverk, ett företag vars fortsatta utbyggnad är en fråga av hög aktualitet, vore en förlängd skeppnings-

Interpellation ang. viss skärpning av utlänningskungörelsen

säsong i Luleå hamn av stor ekonomisk betydelse.

Detta exempel från tvenne hamnar belyser även situationen i andra hamnar i Norrland.

En skärpning av konkurrensen på världsmarknaden dominerar bilden just nu för åtskilliga av våra exportnäringsar. En förutsättning för våra exportindustriers konkurrenskraft är förmågan till kontinuerliga leveranser, detta icke minst vid hårdnande konjunkturen. Vårt lands nordliga läge och isförhållandena orsakar ett handikapp, som det måste vara angeläget att så långt möjligt neutralisera. Dessa förhållanden är ägnade att ytterligare accentuera behovet av en snar förstärkning av vår isbrytarberedskap.

Som anmärkningsvärt framstår det att vårt östra grannland, Finland, synes ha en bättre isbrytarberedskap än Sverige. Finland har sålunda sex isbrytare och en sjunde under byggnad, medan Sverige har endast fyra, varav en 33 år gammal. Mot bakgrunden av att Finland har färre lastageplatser än vårt land och av att Sverige borde förfoga över väl så goda resurser framstår dessa relationer som klart otillfredsställande.

För Norrlands näringsliv är det av vital betydelse, att sjöfarten med god säkerhet kan upprätthållas så stor del av året som möjligt. Det är en fråga som på sikt är av betydelse för sysselsättningen i landsdelen. Statsmakternas beslut om lokaliseringstöd måste innebära ett erkännande av att det är ett riksintrasse att upprätthålla och om möjligt förstärka sysselsättningsgraden i det s. k. norra stödområdet. I konsekvens härmed måste det även vara ett riksintrasse att genom en aktiv och förstärkt isbrytarverksamhet förbättra näringslivets förutsättningar och därmed på ett effektivt sätt bidra till en ökad och jämnare sysselsättning i landsdelen.

Behovet av en förstärkt isbrytarverk-

samhet har i olika sammanhang aktualiserats i riksdagen under de senaste åren. I anslutning till statsverkspropositionens förslag och väckta motioner i frågan uttalade statsutskottet i följande: »Enligt vad utskottet nu har erfarit pågår inom sjöfartsstyrelsen utredning rörande behovet av isbrytare. Styrelsen avser vidare att, sedan utredningen slutförts, framlägga de förslag vartill den kan föranleda.»

Det var med tillfredsställelse som detta besked noterades. Då emellertid närmare ett år förflutit sedan detta uttalande gjordes, framstår det som ett allmänt intresse att få reda på hur långt detta utredningsarbete fortskridit och när förslag i ärendet kan vara att emotse. Såsom framhållits är detta en fråga av största vikt och betydelse för näringsliv och sysselsättning i Norrland och därmed för hela landets ekonomi.

Med hänvisning till det anförda får jag anhålla om kammarens tillstånd att till statsrådet och chefen för kommunikationsdepartementet ställa följande fråga:

När kan sjöfartsstyrelsens utredning om behovet av isbrytare vara slutförd och förslag till förstärkning av Sveriges isbrytarberedskap vara att emotse?

Denna anhållan bordlades.

§ 14

Interpellation ang. viss skärpning av utlänningskungörelsen

Ordet lämnades på begäran till

Herr ULLSTEN (fp), som yttrade:

Herr talman! I ett interpellationssvar i december 1965 om den utländska arbetskraftens förhållanden i Sverige meddelade inrikesministern att olika slags åtgärder genomförts eller planerades för att få till stånd en reglerad invandring. De initiativ som enligt inrikesministern var aktuella gällde kontakter med utvandringsländernas arbetsmarknadsmyndigheter om en organiserad utvand-

Interpellation ang. stöd åt apartheidpolitikens offer

ring av arbetskraft till Sverige, upplysning i dessa länder om förhållandena på den svenska arbetsmarknaden, ekonomiska bidrag till resekostnader etc. »I och med att en ordnad invandring kommer till stånd», sade inrikesministern, »finns det inte längre behov av de nuvarande dispenserna från arbetstillståndskravet...»

Efter detta besked kom den skärpning av invandringsspärren som infördes från och med den 1 januari i år genom en ändring i utlänningskungörelsen mycket överraskande. Skärpningen innebär ett kategoriskt krav på utläningar att de skall ha arbetstillstånd ordnade innan de kommer till Sverige. Bara om de uppger, att de kommer hit som turister eller söker arbeten för vilka tillstånd inte erfordras, kan de få komma in. Övriga avvisas med omedelbar verkan. Redan har bestämmelserna inneburit avvisning av bl. a. ett stort antal jugoslaver.

Regeringens åtgärd är så mycket märkligare som beslut i konselj om den nämnda ändringen av utlänningskungörelsen fattades redan den 19/11 1965, alltså före inrikesministerns redogörelse inför andra kammaren, vari denna åtgärd ju över huvud taget inte antyddes. Märkligt är också att denna skärpning sätts i kraft innan man avvaktat resultatet av de positiva åtgärder för en reglerad invandring som inrikesministern vid det tillfället aviserade, liksom att den genomförs utan att någon ny situation på invandringsområdet uppstått.

Därtill kommer att åtgärden som sådan är ytterst diskutabel. Det är stötande att ett land vars officiella talesmän gärna framhåller sina liberala invandringsbestämmelser som ett föredöme plötsligt och utan motivering inför så långtgående restriktioner som det här är fråga om. Det är också svårt att se hur dessa nya bestämmelser skall kunna tillämpas utan ett långtgående godtycke. Man frågar sig också om des-

sa restriktioner skall ersätta åtgärder som syftar till att skapa ett vänligare utlänningsklimat i Sverige.

Det är angeläget att man från regeringens sida kan ge ett snabbt och utförligt svar på dessa och andra frågor som aktualiserats av utlänningskungörelsens nya bestämmelser om invandringen av utländsk arbetskraft.

Med hänvisning härtill hemställer jag om kammarens tillstånd att till statsrådet och chefen för inrikesdepartementet få ställa följande frågor:

1. Vilka motiv ligger bakom det fr. o. m. den 1 januari 1966 införda generella kravet på arbetstillstånd för utomnordiska medborgare, som söker sig till Sverige för att ta anställning här?

2. Vilka riktlinjer finns för hur utlänningskungörelsens nya regler skall tillämpas?

3. I vilken utsträckning har de av inrikesministern den 1 december 1965 inför riksdagen omnämnda åtgärderna för att få till stånd en ordnad invandring av utländsk arbetskraft genomförts och vilka resultat har de givit?

Denna anhållan bordlades.

§ 15

Interpellation ang. stöd åt apartheidpolitikens offer

Ordet lämnades på begäran till

Herr WIKLUND (fp), som yttrade:

Herr talman! En mycket betydande del av de svenska medborgarna är av den bestämda åsikten, att Sverige för en alltför försiktig u-landspolitik genom alltför begränsade anslag till hjälp åt u-länderna och därtill inte med tillräcklig kraft medverkar till att öka det internationella opinionstrycket mot rasåtskillnadspolitiken, främst i Sydafrika inklusive Västafrika.

I avvaktan på eventuella resultat av en viss skärpning av den danska och svenska hållningen vad beträffar åtgär-

Interpellation ang. stöd åt apartheidpolitikens offer

der via FN för att förmå Sydafrika att upphöra med rasåtskillnadspolitikerna kan säkerligen mera göras från svensk sida för att på ett markerat sätt lämna stöd åt sådana apartheidpolitikens offer, som på grund av förföljelse (främst genom att av rasskäl hindras från utbildning eller utkomst) tvingats fly till andra afrikanska stater, där de visserligen mottagits men oftast inte kunnat beredas utbildning eller rimliga försörjningsmöjligheter. På senare tid har bl. a. färgade ungdomar från Västafrika på grund av samarbete med den sydvästäfrikanska frihetsrörelsen South West African National Union (SWANU) måst fly till Tanzania. De skulle inte lämpa sig för universitetsstudier men väl för studier vid folkhögskola. De har dock inte kunnat beredas studiemöjligheter i Tanzania. Enligt uppgift har under hösten ansökan om stipendier för vissa sådana ungdomars studier vid svenska folkhögskolor avslagits av SIDA. Orsaken härtill kan möjligen — utom brist på medel — vara den i och för sig förståeliga principen att stöd åt afrikaner till studier eller till täckande av andra behov helst bör lämnas utan vederbörandes resa till Sverige. I dessa fall gällde det dock politiska flyktingar, som saknade både utbildnings- och utkomstmöjligheter i det afrikanska land, dit de flytt.

Då av allt att döma strömmen av politiska flyktingar från Syd- och Västafrika, Angola och även från Rhodesia tilltager, föreligger här uppenbarligen ett konkret u-landshjälpsbehov av antagligen växande storlek och dessutom av speciellt behjärtansvärt slag. Den svenska u-landshjälpen är visserligen inte obekant med detta behov. Med tanke på att vår u-landshjälp till sitt totala format enligt min mening är otillräcklig ligger emellertid den frågan nära till hands, om inte Sverige borde öka sin u-landshjälp genom inriktning på att i ökad mån i lämpliga former söka lindra svårigheterna för de apart-

heidpolitikens offer, som flytt från sitt hemland till annat afrikanskt land och där inte kan få utbildning eller utkomst.

Det väckte uppmärksamhet att inte regeringen och inte heller regeringspartiet hade någon företrädare vid den konferens i London 1964, där problemet om sanktioner mot Sydafrika behandlades, medan det parti undertecknad tillhör var representerat genom mitt deltagande i konferensen. Nu planeras en ny konferens i vår, denna gång i Cambridge, vid vilken sydvästäfrikafrågan skall behandlas och londonkonferensen följas upp. Det förefaller finnas anledning för regeringen eller åtminstone regeringspartiet att sända någon representant eller observatör till denna konferens, där säkerligen bl. a. även ovan berörda flyktingfrågor kommer att upptagas.

Med stöd av vad ovan anförts får jag anhålla om andra kammarens tillstånd att till hans excellens herr ministern för utrikes ärendena få framställa följande frågor:

1. Är Ers Excellens villig att lämna kammaren en redogörelse för SIDA:s principiella inställning till frågan om stöd åt sådana apartheidpolitikens offer, som måst fly till annat afrikanskt land och är i behov av hjälp t. ex. till studier, och för omfattningen av detta stöd under budgetåren 1963/64 och 1964/65 samt första hälften av budgetåret 1965/66?

2. Är Ers Excellens villig att medverka till att ökade anslag avseende stöd åt dessa offer ställes till förfogande utan att medel ur u-landshjälpens nuvarande totalanslag tages i anspråk?

3. Ämnar regeringen på något sätt låta representera sig vid den våren planerade cambridgekonferensen angående sydvästäfrikafrågan?

Denna anhållan bordlades.

§ 16

Interpellation ang. viss skärpning av utlänningskungörelsen

Ordet lämnades på begäran till

Herr ANTONSSON (cp), som yttrade:

Herr talman! Den långtgående enighet som rått om nödvändigheten av en mera ordnad och förberedd invandring till vårt land har från årsskiftet tagit sig uttryck i ändring av utlänningskungörelsen. Denna ändring har lett till flera avvísningar av främst jugoslaver. Under den tid de nya bestämmelserna varit i kraft har de för enskilda hitresande utlännningar fått konsekvenser som inte varit avsedda även om man måste vara beredd på svårigheter under en övergångsperiod.

Utlänningskungörelsens 38 § lyder: »Annan utlännning än medborgare i Danmark, Finland, Island eller Norge, som ämnar antaga sådan anställning eller utöva sådan verksamhet för vilken arbetstillstånd fordras, äger icke inresa förrän arbetstillstånd meddelats.» Bestämmelsens kategoriska formulering och frånvaron av övergångsbestämmelser gör den till ett alltför okänsligt instrument i dessa svårlösta frågor.

Vid höstens debatter om invandringspolitiken har svårigheterna under övergångstiden, då de nya åtgärderna ännu inte har fått full effekt, ägnats föga uppmärksamhet. Den förbättrade information, som skall ges i de länder, varifrån de flesta invandrarna för närvarande kommer, behöver tid för att hinna verka. På samma sätt förhåller det sig med de rekryteringskontor som upprättas. Effekten av dessa åtgärder kan inte förväntas slå igenom inom den närmaste tiden. Därför är det nödvändigt att på nytt överväga dessa problem för att under en övergångsperiod på bästa sätt söka lindra de tragedier som avvísningar ofta utgör för de enskilda invandrarna. Dessutom måste man beakta att det nuvarande förhållandet leder till en betydande rättsosäkerhet, då irrelevanta faktorer kan bli avgörande för

vem som släpps in i landet. Sålunda torde de presumtiva invandrare som har en relativt god ekonomisk ställning kunna komma in i landet genom att uppträda som turister.

I och med att en ordnad invandring kommer till stånd och de nämnda åtgärderna i invandrarnas hemländer börjar få effekt, så kommer dessa problem förmodligen att reduceras. Men innan så skett bör vi tillämpa en liberal och framför allt human linje vid behandling av dessa frågor t. ex. genom beviljande av dispenser.

Med hänvisning till det anförda hemställes om andra kammarens tillstånd att till statsrådet och chefen för inrikesdepartementet få framställa följande fråga:

Har statsrådet för avsikt att under en övergångstid vidtaga sådana åtgärder beträffande inresebestämmelserna för utländska arbetssökande att det nuvarande kravet på beviljat arbetstillstånd före avresan från hemlandet kan mildras och provisoriska arbetstillstånd utfärdas?

Denna anhållan bordlades.

§ 17

Till bordläggning anmäldes Kungl. Maj:ts den 11 innevarande januari på rikssalen avlämnade

dels proposition nr 1, angående statsverkets tillstånd och behov under budgetåret 1966/67,

dels ock berättelse till 1966 års riksdag om vad i rikets styrelse sig tilldragit.

Vidare anmäldes till bordläggning:

riksdagens revisorers berättelser över den år 1965 av dem verkställda granskningen av statsverket, riksbanken och riksgäldskontoret;

justitieombudsmannens ämbetsberättelse; samt

militieombudsmannens ämbetsberättelse.

§ 18

Anmälades, att följande Kungl. Maj:ts propositioner och skrivelse tillställts kammaren, nämligen

nr 2, angående utgifter på tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1965/66,

nr 4, med förslag till lag angående fortsatt giltighet av lagen den 21 mars 1952 (nr 98) med särskilda bestämmelser om tvångsmedel i vissa brottmål,

nr 5, med förslag till lag angående ändrad lydelse av 274 § lagen den 17 juni 1948 (nr 433) om försäkringsrörelse, m. m.,

nr 6, med förslag till lag angående ändring i lagen den 26 februari 1960 (nr 22) om statlig krigsförsäkring, m. m.,

nr 7, angående livränta till vissa personer,

nr 8, om förordnande av en statsrådsledamot att utöva den befattning med riksdagsärenden, som jämlikt § 46 riksdagsordningen tillkommer en ledamot av statsrådet,

nr 9, med förslag till lag angående ändring i lagen den 27 november 1953 (nr 688) om hälso- och sjukvård vid krig och andra utomordentliga förhållanden (krigssjukvårdslag), m. m., samt

nr 10, med förslag till förordning angående ändrad lydelse av 2 § 1 mom. förordningen den 24 maj 1957 (nr 209) om skatt på sprit och vin, m. m.

Nämnda propositioner och skrivelse bordlades.

§ 19

Tillkännagavs, att till herr talmannen under sammanträdet avlämnats följande motioner:

nr 1, av herrar *Adamsson* och *Lindahl*, om viss utredning angående dagspressen,

nr 2, av fru *Eriksson* i Stockholm *m. fl.*, angående statschefens ställning,

nr 3, av herrar *Börjesson* i Falköping och *Eriksson* i Bäckmora, angående en svensk ambulans till Vietnam,

nr 4, av herr *Nyberg*, om inrättande av en tjänst som konservator vid marinmuseet i Karlskrona,

nr 5, av herr *Adamsson m. fl.*, om inrättande av en statlig konstskola i Malmö,

nr 6, av herrar *Börjesson* i Falköping och *Hamrin* i Jönköping, angående utformningen av den s. k. frivården,

nr 7, av herr *Holmberg m. fl.*, i anledning av Kungl. Maj:ts framställning om anslag till Bidrag till social hemhjälp,

nr 8, av herr *Holmberg m. fl.*, angående det statliga stödet för åldringsbostäder,

nr 9, av herr *Wiklund*, angående utnyttjandet av de sociala hjälpresurserna till förebyggande av aborter,

nr 10, av herr *Eriksson* i Bäckmora, om inrättande av ett programråd för radions och televisionens underhållningsprogram,

nr 11, av herr *Werbros*, om inrättande av en gemensam trafikledarskola för den civila och militära luftfarten,

nr 12, av herr *Berglund m. fl.*, angående entréavgifterna vid de statsunderstödda museerna,

nr 13, av herr *Sjöholm m. fl.*, angående stödet till boxningssporten,

nr 14, av herr *Gustafsson* i Borås, angående förverkande av alkoholhaltiga drycker m. m.,

nr 15, av herrar *Larsson* i Hedenäset och *Larsson* i Norderön, om restitution av skatt å bensin för skogsbrukets motorsågar,

nr 16, av herr *Magnusson* i Borås *m. fl.*, angående resultatutjämning vid beskattningen,

nr 17, av herr *Rubin m. fl.*, om ändring av stadgandet om befrielse från uttagande av varuskatt vid försäljning till ombud,

nr 18, av herrar *Sjöholm* och *Rubin*, om åtgärder för kontroll beträffande av arbetsgivare innehållen skatt,

nr 19, av herr *Wiklund*, om enhetliga portosatser för länder anslutna till Europarådet,

nr 20, av herrar *Nilsson* i Gävle och *Lorentzon*, om statliga åtgärder för inrättande av en mineralullfabrik,

nr 21, av herrar *Börjesson* i Falköping och *Persson* i Heden, om ersättning ur dödsbo för viss vård,

nr 22, av herr *Gustafsson* i Borås, om skyldighet för förvaltningsmyndighet att motivera sina avgöranden,

nr 23, av herrar *Sjöholm* och *Rubin*, om en översyn av bestämmelserna om existensminimum,

nr 24, av herr *Werbros m. fl.*, angående försäkring för passagerare vid inrikes flygtrafik,

nr 25, av herr *Björk* i Göteborg *m. fl.*, om ändrade bestämmelser rörande arbetstillstånd för utlännning,

nr 26, av herr *Elmstedt m. fl.*, angående det inkomstprövade tillägget till studiebidrag,

nr 27, av herrar *Eriksson* i Bäckmora och *Vigelsbo*, angående vissa pensionärsers rätt till ersättning för sjukhusvård,

nr 28, av herr *Jansson m. fl.*, om förslag till luftvårdslag,

nr 29, av fru *Nettelbrandt m. fl.*, om sabbatsår,

nr 30, av herrar *Börjesson* i Falköping och *Eriksson* i Bäckmora, om upphävande av skyldigheten att utfärda särskilda lagfartsbevis *m. m.*,

nr 31, av herr *Gustafsson* i Borås, om ändring av vägtrafikförordningens bestämmelser om förmyndaransvar,

nr 32, av herr *Svenning* och fru *Skantz*, angående de hygieniska bestämmelserna för import av vilt,

nr 33, av fru *Ekroth m. fl.*, angående användningen av engångsglas,

nr 34, av herrar *Hamrin* i Jönköping och *Börjesson* i Falköping, om inrättande av trafik haverikommissioner,

nr 35, av herr *Holmberg m. fl.*, angående den äldre arbetskraftens utnyttjande, samt

nr 36, av herr *Jonsson m. fl.*, angående folkpensionärsrabatter på statens järnvägars och postverkets bussar.

Dessa motioner bordlades.

§ 20

Upplästes följande till kammaren inkomna ansökan:

Till Riksdagens andra kammare

Härmed får jag anhålla om ledighet från riksdagsarbetet under tiden den 24—28 januari 1966 för deltagande i session med Europarådet. Stockholm den 11 januari 1966.

Daniel Wiklund

Kammaren biföll denna ansökan.

§ 21

På hemställen av herr talmannen beslöt kammaren, att Kungl. Maj:ts proposition nr 1, angående statsverkets tillstånd och behov under budgetåret 1966/67, samt proposition nr 2, angående utgifter på tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1965/66, skulle uppföras sist å föredragningslistan för kammarens nästkommande sammanträde.

§ 22

Meddelande om enkla frågor

Meddelades, att herr talmannen tillställts fyra enkla frågor, nämligen av:

herr *Hamrin* i Kalmar, till herr statsrådet och chefen för inrikesdepartementet angående verkningarna av viss skärpning av utlänningskungörelsen,

herr *Wiklund*, till herr statsrådet och chefen för ecklesiastikdepartementet angående omprövning av statens läroboksnämnds verksamhet och uppgifter,

herr *Hamrin* i Jönköping, till herr statsrådet och chefen för justitiedepartementet angående tidpunkten för framläggande av ett regeringsförslag rörande utlandssvenskarnas rösträtt, samt

fru *Ryding*, till herr statsrådet och chefen för socialdepartementet angående avskaffande av karensdagar vid olycksfall och sjukdom.

§ 23

Justerades protokollsutdrag.

Kammarens ledamöter åtskildes här-
efter kl. 16.25.

In fidem
Sune K. Johansson

Torsdagen den 13 januari

Kl. 14.00

§ 1

Företogs val av föreskrivet antal le-
damöter i de ständiga utskotten, näm-
ligen åtta i utrikesutskottet, tio i kon-
stitutionsutskottet, femton i statsutskot-
tet, tio i bevillningsutskottet, åtta i ban-
koutsottet samt i vart och ett av lag-
utskotten, tio i jordbruksutskottet och
tolv i allmänna beredningsutskottet.

Beträffande dessa och övriga till da-
gens sammanträde utsatta val lämnades
på begäran ordet till

Herr ANDRE VICE TALMANNEN,
som yttrade:

Herr talman! För vart och ett av de
val som skall företagas vid detta plenum
ber jag att få avlämna en gemensam
lista, vilken godkänts av de av kamma-
ren valda ledamöterna i talmanskon-
ferensen. Varje lista upptar namn å så
många personer, som det ifrågavarande
valet avser.

Sedan herr andre vice talmannen här-
efter avlämnat för nu ifrågavarande val
avsedda tio listor, alla försedda med
partibeteckningen »Gemensam lista»,
samt listorna blivit i ovan upptagen
ordning av herr talmannen upplästa och
av kammaren godkända, befanns följän-
de personer, vilkas namn i här angiven
ordning upptagits å respektive listor, ha
utsetts till ledamöter i

utrikesutskottet:

Renström-Ingenäs, fru
Kärrlander
Ohlin
Alemyr
Hedlund
Bohman
Skoglund
Wedén

konstitutionsutskottet:

Adamsson
Nilsson i Östersund
von Friesen
Henningsson
Wahlund
Magnusson i Tumhult
Thunvall, fru
Johansson i Trollhättan
Hamrin i Jönköping
Larsson i Luttra

statsutskottet:

Karlsson i Olofström
Blidfors
Ståhl
Almgren
Eliasson i Sundborn
Bohman
Mellqvist
Lewén-Eliasson, fru
Elmén, fröken
Bergman
Larsson i Hedenäset

Turesson
Olsson, fröken
Nihlfors
Lindholm

bevillningsutskottet:

Brandt
Allard
Gustafson i Göteborg
Kärrlander
Vigelsbo
Magnusson i Borås
Engkvist
Asp
Nettelbrandt, fru
Eriksson i Bäckmora

bankoutskottet:

Renström-Ingénäs, fru
Hagnell
Berglund
Franzén i Motala
Börjesson i Glömminge
Regnell
Bengtsson i Landskrona
Larsson i Umeå

första lagutskottet:

Johansson, fru
Östrand
Gärde Widemar, fru
Ekström i Björkvik
Svensson i Vä
Kristensson, fru
Löfqvist, fru
Gustafsson i Borås

andra lagutskottet:

Lundberg
Odhe
Rimmerfors
Ekendahl, fru
Gustavsson i Alvesta
Wetterström, fröken
Bengtsson i Varberg
Anderson i Sundsvall

tredje lagutskottet:

Johansson i Torp
Levin
Nyberg
Torbrink, fru

Grebäck
Hedin
Persson i Tandö
Johansson i Öckerö

jordbruksutskottet:

Lindström
Lindskog, fru
Antby
Arweson
Hansson i Skegrie
Eliasson i Moholm
Johansson i Västervik
Persson i Skänninge
Nilsson i Lönsboda
Jonasson

allmänna beredningsutskottet:

Eriksson i Stockholm, fru
Jäderberg, fru
Hamrin i Kalmar
Svensson i Kungälv
Skoglösa
Dickson
Lundmark
Haglund
Rimås
Wikner
Larsson i Borrbý
Nilsson i Bästekille.

I samband med valet av ledamöter i utrikesutskottet beslöts på framställning av herr talmannen, att riksdagens kanslideputerade skulle genom utdrag av protokollet underrättas om kammarens val av ledamöter ävensom om det likaledes till dagens sammanträde utsatta valet av suppleanter i nämnda utskott samt anmodas låta uppsätta och till kamrarna ingiva förslag till den skrivelse i ämnet, som borde till Konungen avlåtas.

§ 2

Anställdes val av sex revisorer för granskning av statsverkets, riksbankens och riksgäldskontorets tillstånd, styrelse och förvaltning samt sex suppleanter för dessa revisorer.

För detta val avlämnade herr andre vice talmannen en av de utav kamma-

ren valda ledamöterna av talmanskonferensen godkänd lista, som bar parti-

beteckningen »Gemensam lista» och hade följande utseende:

Revisorer	Suppleanter
Riksdagsman Johansson, C. E., Torp, Nösund	Riksdagsman Odhe, N. S., Vinninga
Riksdagsman Allard, K. Å. H., Örebro	Riksdagsledamot fru Johansson, V. E., Skövde
Riksdagsman von Friesen, O. B., Göteborg	Riksdagsledamot fröken Elmén, B. D., Göteborg
Riksdagsman Levin, H. S., Kämpinge	Riksdagsman Kärrlander, E. H., Sollefteå
Riksdagsman Svensson, G. L., Vä, Reftele	Riksdagsman Hansson, N. G., Skegrie
Riksdagsman Dickson, J. I. A., Alingsås	Riksdagsman Magnusson, E. O. B., Tumhult, Målaskog

Sedan denna lista upplästs och av kammaren godkänts, förklarades ha blivit utsedda till statsrevisorer herrar Johansson i Torp och Allard, förste vice talmannen von Friesen samt herrar Levin, Svensson i Vä och Dickson samt till suppleanter för dem respektive herr Odhe, fru Johansson, fröken Elmén samt herrar Kärrlander, Hansson i Skegrie och Magnusson i Tumhult.

§ 3

Företogs val av tjugofem ledamöter i riksdagens krigsdelegation jämte suppleanter för dessa. Den av herr andre vice talmannen för dessa val avlämnade listan, som godkänts av de utav kammaren valda ledamöterna av talmanskonferensen och bar partibeteckningen »Gemensam lista», var av följande utseende:

Ledamöter	Suppleanter
Erlander	Edenman
Nilsson i Stockholm	Gustafsson i Stockholm
Ohlin	Ståhl
Johansson i Ljungby	Lundkvist
Hedlund	Eriksson i Bäckmora
Cassel	Magnusson i Borås
Thapper	Lindholm
Allard	Bergman
Wedén	von Friesen
Levin	Blidfors
Hansson i Skegrie	Svensson i Vä
Bohman	Björkman
Kärrlander	Bergegren, fröken

Ledamöter

Suppleanter

Gustafsson i Skellefteå	Elmén, fröken
Eriksson i Stockholm, fru	Hagnell
Skoglund	Lindahl
Eliasson i Sundborn	Larsson i Hedenäset
Bengtsson i Varberg	Svanberg
Eliasson i Moholm	Wetterström, fröken
Nihlfors	Antby
Renström-Ingenäs, fru	Martinsson
Mellqvist	Björk i Göteborg
Wahlund	Larsson i Luttra
Alemyr	Carlsson i Tyresö
Nettelbrandt, fru	Wiklund

Efter det denna lista av herr talmannen upplästs och av kammaren godkänts, förklarades de å listan upptagna personerna utsedda till ledamöter respektive suppleanter i riksdagens krigsdelegation.

§ 4

Företogs val av åtta medlemmar i Nordiska rådet för tiden intill dess val nästa gång äger rum.

För detta val avlämnade herr andre vice talmannen en av de utav kammaren valda ledamöterna av talmanskonferensen godkänd lista, som under partibeteckningen »Gemensam lista» upptog följande namn:

Ekendahl, fru
Thapper
Ohlin
Lassinantti
Gustafsson i Kårby
Cassel
Skoglund
Gärde Widemar, fru.

Efter det denna lista upplästs och av kammaren godkänts, förklarades de å listan upptagna personerna ha blivit utsedda till medlemmar i Nordiska rådet.

På framställning av herr talmannen beslöts, att riksdagens kanslideputerade

skulle genom utdrag av protokollet underrättas om kammarens val av medlemmar i Nordiska rådet och om det likaledes till dagens plenum utsatta valet av suppleanter för dem samt anmodas låta uppsätta och till kamrarna ingiva förslag dels till förordnanden för de valda, dels ock till skrivelse till Konungen med anmälan om de förrättade valen.

§ 5

Anställdes val av beslutat antal suppleanter för ledamöterna i de ständiga utskotten, nämligen 8 i utrikesutskottet, 19 i konstitutionsutskottet, 33 i statsutskottet, 21 i bevillningsutskottet, 18 i bankoutskottet, 17 i första lagutskottet, 19 i andra lagutskottet, 17 i tredje lagutskottet, 20 i jordbruksutskottet och 21 i allmänna beredningsutskottet.

Sedan herr andre vice talmannen här efter avlämnat nu ifrågavarande tio listor, alla med partibeteckningen »Gemensam lista», och listorna blivit i ovan upptagen ordning av herr talmannen upplästa och av kammaren godkända, befanns följande personer, vilkas namn i här angiven ordning upptagits å respektive listor, utsedda till suppleanter i

utrikesutskottet:

Mellqvist
 Allard
 Gustafson i Göteborg
 Eriksson i Stockholm, fru
 Wahlund
 Cassel
 Bengtsson i Varberg
 Eliasson i Moholm

konstitutionsutskottet:

Andersson i Billingsfors
 Lindahl
 Westberg
 Andersson i Storfors
 Johansson i Dockered
 Wennerfors
 Zetterberg
 Carlsson i Tyresö
 Keijer
 Mossberg
 Skoglösa
 Lothigius
 Nilsson i Kristianstad
 Werbro
 Henrikson
 Martinsson
 Boo
 Werner
 Gustafsson i Stenkyrka

statsutskottet:

Arvidson
 Lassinantti
 Wedén
 Johansson i Norrköping
 Gustafsson i Kårby
 Cassel
 Gustafsson i Uddevalla
 Kellgren
 Gustafsson i Skellefteå
 Fagerlund
 Antonsson
 Björkman
 Eskel
 Nelander
 Holmberg, fru
 Blomkvist
 Mattsson
 Berg
 Nordstrandh

Källstad
 Lindahl
 Björk i Göteborg
 Nilsson i Tvärålund
 Jönsson i Arlöv
 Tobé
 Petersson
 Nilsson i Kristianstad
 Ryding, fru
 Gustavsson i Ängelholm
 Mundebo
 Alemyr
 Sjönell
 Ljungberg, fröken

bevillningsutskottet:

Andersson i Essvik
 Holmqvist, fru
 Enskog
 Forsberg
 Boo
 Björkman
 Kristenson
 Carlsson i Västerås
 Larsson i Umeå
 Carlstein
 Franzén i Träkumla
 Lothigius
 Nyström
 Sterne
 Hammarsten
 Wikner
 Dahlgren
 Josefsson i Halmstad
 Söderström
 Öhvall
 Börjesson i Falköping

bankoutskottet:

Ekström i Iggesund
 Rask
 Löfgren
 Haglund
 Antonsson
 Nordgren
 Hörnlund, fru
 Fridolfsson i Rödeby
 Hyltander
 Lindberg, fru
 Börjesson i Falköping
 Ringaby
 Gustavsson i Ängelholm

Ullsten
 Jönsson i Arlöv
 Sjönell
 Bengtson i Solna
 Gustafson i Göteborg

första lagutskottet:

Bergegren, fröken
 Sjövall, fru
 Keijer
 Zetterberg
 Johansson i Dockered
 Oskarson
 Martinsson
 Andersson i Strängnäs, fröken
 Wiklund
 Lindekvist, fru
 Larsson i Norderön
 Fridolfsson i Stockholm
 Jönsson i Malmö
 Sjöholm
 Björk i Påarp
 Larsson i Öskeviksby
 Heurlin, fru

andra lagutskottet:

Sandell, fröken
 Johansson i Södertälje
 Wiklund
 Fredriksson
 Gomér
 Edlund
 Sundelin
 Svensson, fru
 Jönsson i Ingemarsgården
 Svensson i Kungälv
 Johansson i Skärstad
 Ringaby
 Carlsson i Göteborg
 Jonsson
 Skantz, fru
 Göransson
 Elmstedt
 Åkerlind
 Ullsten

tredje lagutskottet:

Svenning
 Ekström i Iggesund
 Hamrin i Kalmar
 Sundelin
 Franzén i Träkumla

Bengtson i Solna
 Anderson i Lerum, fröken
 Svanberg
 Tobé
 Ekroth, fru
 Larsson i Borrby
 Carlshamre
 Hammarberg
 From
 Mossberg
 Elmstedt
 Krönmark

jordbruksutskottet:

Jäderberg, fru
 Lundmark
 Johansson i Öckerö
 Trana
 Persson i Heden
 Hedín
 Eskilsson
 Johansson i Simrishamn
 Rimås
 Lindberg, fru
 Dahlgren
 Nilsson i Bästekille
 Björk i Påarp
 Jönsson i Ingemarsgården
 Jönsson i Malmö
 Fridolfsson i Rödeby
 Larsson i Norderön
 Sundberg, fru
 Berndtsson
 Sundkvist

allmänna beredningsutskottet:

Gustafsson i Uddevalla
 Andersson i Billingsfors
 Westberg
 Rask
 Gustafsson i Stenkyrka
 Nordgren
 Svanberg
 Hörnlund, fru
 Hyltander
 Nyström
 Johansson i Växjö
 Nilsson i Agnäs
 Ekroth, fru
 Andersson i Örebro
 Björk i Göteborg
 Carlsson i Tyresö

Johansson i Skärstad
 Johansson i Simrishamn
 Thylén
 From
 Josefson i Arrie.

§ 6

Företogs val av åtta suppleanter för de av kammaren utsedda medlemmarna av Nordiska rådet.

Herr andre vice talmannen avlämnade en av de utav kammaren valda ledamöterna i talmanskonferensen godkänd lista, som under partibeteckningen »Gemensam lista» upptog följande namn:

Mellqvist
 Kellgren
 Gustafsson i Skellefteå
 Hammarberg
 Nilsson i Tvärålund
 Eliasson i Moholm
 Bergman
 Edström.

Efter det denna lista av herr talmannen upplästs och av kammaren godkänts, förklarades de å listan upptagna personerna utsedda till suppleanter i Nordiska rådet.

§ 7

Justerades protokollsutdrag angående de i §§ 1—6 omnämnda valen.

§ 8

Föredrogs och lades till handlingarna Kungl. Maj:ts på rikssalen överlämnade berättelse till 1966 års riksdag om vad i rikets styrelse sig tilldragit.

§ 9

Föredrogs var för sig följande Kungl. Maj:ts å bordet vilande propositioner; och hänvisades därvid

till lagutskott propositionerna:

nr 4, med förslag till lag angående fortsatt giltighet av lagen den 21 mars 1952 (nr 98) med särskilda bestämmelser om tvångsmedel i vissa brottmål,

nr 5, med förslag till lag angående ändrad lydelse av 274 § lagen den 17

juni 1948 (nr 433) om försäkringsrörelse, m. m., och

nr 6, med förslag till lag angående ändring i lagen den 26 februari 1960 (nr 22) om statlig krigsförsäkring, m. m.; samt

till statsutskottet propositionen nr 7, angående livränta till vissa personer.

§ 10

Föredrogs och lades till handlingarna Kungl. Maj:ts skrivelse, nr 8, till riksdagen med tillkännagivande, att Kungl. Maj:t förordnat statsrådet Rune Hermansson att under innevarande riksdag utöva den befattning med riksdagsärenden, som jämlikt § 46 riksdagsordningen tillkommer en ledamot av statsrådet;

och skulle underrättelse om denna skrivelses innehåll meddelas vederbörande utskott samt riksdagens kansli-deputerade.

§ 11

Föredrogs var för sig följande Kungl. Maj:ts å bordet vilande propositioner; och hänvisades därvid

till lagutskott propositionen nr 9, med förslag till lag angående ändring i lagen den 27 november 1953 (nr 688) om hälso- och sjukvård vid krig och andra utomordentliga förhållanden (krigssjukvårdslag), m. m.; samt

till bevillningsutskottet propositionen nr 10, med förslag till förordning angående ändrad lydelse av 2 § 1 mom. förordningen den 24 maj 1957 (nr 209) om skatt på sprit och vin, m. m.

§ 12

Föredrogs var för sig följande å bordet vilande motioner; och hänvisades därvid

till konstitutionsutskottet motionerna nr 1 och 2;

till statsutskottet motionerna nr 3—5;

till allmänna beredningsutskottet motionen nr 6;

till statsutskottet motionerna nr 7—13;

Interpellation ang. jordbrukets kreditförsörjning

till bevillningsutskottet motionerna nr 14—19;

till bankoutskottet motionen nr 20;

till lagutskott motionerna nr 21 och 22;

till bevillningsutskottet motionen nr 23;

till lagutskott motionerna nr 24—32; samt

till allmänna beredningsutskottet motionerna nr 33—36.

§ 13

Vid föredragning av riksdagens revisorers å bordet vilande berättelse över den år 1965 av dem verkställda granskningen av statsverket hänvisades berättelsen, såvitt avsåg §§ 1 och 2 till konstitutionsutskottet, i vad gällde §§ 18 och 21—24 till bevillningsutskottet, såvitt angick §§ 3 och 37 till lagutskott, såvitt gällde § 33 till jordbruksutskottet, såvitt avsåg §§ 27—29 och 38 till allmänna beredningsutskottet samt i övrigt till statsutskottet.

§ 14

Föredrogs var efter annan och hänvisades till bankoutskottet riksdagens revisorers å bordet vilande berättelser över den år 1965 av dem verkställda granskningen av riksbanken och riksgäldskontoret.

§ 15

Föredrogs var för sig och hänvisades till lagutskott justitieombudsmannens och militieombudsmannens till innevarande riksdag avgivna ämbetsberättelser.

§ 16

Föredrogs var för sig följande, vid kammarens nästföregående sammanträde gjorda men då bordlagda interpellationsframställningar, nämligen av:

herr *Rimmerfors*, till hans excellens herr statsministern angående fortsatt

svensk insats i bekämpandet av den indiska hungerkatastrofen,

herr *Björkman*, till herr statsrådet och chefen för finansdepartementet angående underlättande för svenska medborgare att åtaga sig undervisnings- och forskningsuppdrag i USA,

herr *Ekström* i Iggesund, till herr statsrådet och chefen för socialdepartementet angående s. k. patienthotell,

herr *Larsson* i Hedenäset, till herr statsrådet och chefen för kommunikationsdepartementet angående förstärkning av Sveriges isbrytarberedskap,

herr *Ullsten*, till herr statsrådet och chefen för inrikesdepartementet angående viss skärpning av utlänningskungörelsen,

herr *Wiklund*, till hans excellens herr ministern för utrikes ärendena angående stöd åt apartheidpolitikens offer, samt

herr *Antonsson*, till herr statsrådet och chefen för inrikesdepartementet angående viss skärpning av utlänningskungörelsen.

Kammaren biföll dessa framställningar.

§ 17

På hemställan av herr talmannen beslöt kammaren, att Kungl. Maj:ts propositioner nr 1 och nr 2 skulle uppföras sist å föredragningslistan för kammarens nästkommande sammanträde.

§ 18**Interpellation ang. jordbrukets kreditförsörjning**

Ordet lämnades på begäran till

Herr **BÖRJESSON** i Falköping (cp), som yttrade:

Herr talman! Jordbruksnärings kreditförsörjning är i våra dagar en särskilt angelägen fråga. Den högt uppdrivna rationaliseringstakten förutsätter

Interpellation ang. jordbrukets kreditförsörjning

att jordbrukets anspråk på kapital tillgodoses i konkurrensen med andra samhällssektorer. Om så ej sker kan de anspråk, som ställts i fråga om ökad rationaliseringstakt, rimligen inte uppfyllas.

Jordbrukets utövare är i huvudsak hänvisade till den allmänna penning- och kapitalmarknaden för att få sina kreditbehov tillgodosedda. De möter stark konkurrens från andra samhällssektorer, vilkas kreditbehov för närvarande har hög prioritering. Genom bl. a. beredskapslagstiftningen för bankväsendet har jordbrukets intressen blivit eftersatta. Bankerna har engagerat sig på bostads- och kommunkreditområdet i sådan utsträckning att jordbrukets möjligheter att hävda sig starkt reducerats. Kvar står för denna näringsutövare i huvudsak de av dem själva organiserade kreditinrättningarna inom föreningsrörelsens ram, hypoteks- och jordbrukskasserörelser. I offentliga sammanhang uttalas också någon gång den åsikten att jordbruket är oberoende av kapitalrörelserna i övrigt, eftersom näringen av egen kraft skapat förutsättningar för sin kreditförsörjning.

Vad jordbrukskasserörelsen beträffar har bemödandena under senare år krönts med utomordentlig framgång. Ändå måste det sägas att kasserörelsen inte ännu på lång tid ens i samverkan med hypoteksorganisationen kan väntas till fullo motsvara de ständigt växande kreditanspråken.

Ett mycket stort intresse tilldrar sig i rådande läge hypoteksorganisationens möjligheter att genom sin obligationsförsäljning dra till sig kapital till jordbrukets tjänst också från områden utanför näringen själv. Därvid är det nödvändigt att rikta uppmärksamheten på obligationsmarknaden och kapitalrörelserna inom denna. Obligationer som långsiktig placeringsform riskerar att råka i misskredit genom det oavbrutet fallande penningvärdet. En sådan utveckling kan få mycket allvarliga kon-

sekvenser. Obligationsräntan kan i vida kretsar komma att uppfattas som ett instrument inte bara för att tillförsäkra köparen skäligen avkastning på sitt kapital utan också som kompensation för förmögenhetsbortfall genom inflation, allt innefattande krav på stigande ränta. Härförutan uteblir de vanliga obligationsplaceringarna från den fria öppna marknaden.

Konsekvenserna för landshypoteksinstitutionen och därmed för jordbruket kan väntas bli särskilt katastrofala när det gäller kreditförsörjningen. Kvar står för hypoteksrörelsen egentligen endast möjligheten att via AP-fonderna tillföra jordbruket någon del av samhällets sparmedel. Jordbruksnäringen blir alltmer beroende av den växande ekonomiska makt som fonderna representerar och det är angeläget att näringen kan komma till sin rätt i den konkurrensen. Bortsett från de nybildade primär- och sekundärkreditföretag, vilkas uppgift är att nyttiggöra AP-sparandet huvudsakligen för jordbruksindustriella ändamål, utgör hypoteksrörelsen den enda form, varigenom AP-fonderna kan komma det egentliga jordbruket till godo, bl. a. för rationaliseringsändamål.

AP-fondernas utlåning till jordbruket redovisas till något över 3 procent medan andelen i nationalprodukten för jordbruk, fiske och skog uppskattas till omkring 7 procent. För sin obligationsförsäljning anses hypoteksbanken vara beroende av riksbankens tillstånd såväl vad angår lånevillkoren (räntan) som emissionsbeloppen. Redan en räntesättning, som gör obligationerna osäljbara, innefattar ett effektivt kreditstopp. Det hjälper då inte att man generöst ger obegränsat försäljningstillstånd. Resurserna uteblir med svåra skadeverkningar för jordbruksnäringen.

Den andra flaskhalsen för hypoteksrörelsens medelsanskaffning blir AP-fondstyrelsernas placeringspolitik. Fara föreligger att jordbrukets intresse där-

Interpellation ang. jordbrukets kreditförsörjning

vid inte kommer till sin rätt. Helt naturligt är dragkampen om kapitalet stor. Man kan emellertid konstatera att jordbrukets andel i AP-fondernas utlåning är förhållandevis liten.

Med hänvisning till det anförda hemställer jag om kammarens tillstånd att till statsrådet och chefen för finansdepartementet få ställa följande frågor:

1. Har statsrådet uppmärksammat den rådande situationen för jordbrukets kreditförsörjning, särskilt såvitt angår AP-fondernas roll och sambandet mellan dessa och hypoteksrörelsens verksamhet?

2. Överväger statsrådet åtgärder för att i berörda avseenden eller eljest trygga kreditförsörjningen för jordbruksnäringen i samhällets intresse?

Denna anhållan bordlades.

§ 19

Tillkännagavs, att följande Kungl. Maj:ts propositioner överlämnats till kammaren:

nr 11, angående avveckling av stödet till odling av spånadslin och hampa, samt

nr 14, med förslag till förordning om ändring i tulltaxan den 12 september 1958 (nr 475).

Dessa propositioner bordlades.

§ 20

Anmäldes, att följande motioner under sammanträdet avlämnats till herr talmannen:

nr 37, av herr *Dickson*, om ändrad ordning för beredande av frågor rörande ersättning för riksdagsmannaupptradgets fullgörande,

nr 38, av herr *Berglund m. fl.*, om åtgärder för bibehållande av det äldre bostadsbeståndet,

nr 39, av herr *Westberg*, om anskaffande av en ny statsisbrytare,

nr 40, av herr *Holmberg m. fl.*, om samhällelig bestämmanderätt över alla resurser för energiförsörjningen,

nr 41, av herr *Berglund m. fl.*, om förtidspension åt vissa vårdnadshavare,

nr 42, av herrar *Carlshamre* och *Nordgren*, angående finansieringen av vuxenutbildningen,

nr 43, av herrar *Gustafsson* i Borås och *Jonsson*, om kostnadsfri medicin till folkpensionärer,

nr 44, av herr *Andersson* i Örebro *m. fl.*, angående användningen av engångsglas,

nr 45, av herrar *Börjesson* i Falköping och *Eriksson* i Bäckmora, om statligt stöd åt av landsting bekostad vård utomlands, och

nr 46, av herr *Hermansson m. fl.*, angående zigenarnas utbildning.

Dessa motioner bordlades.

§ 21

Upplästes och lades till handlingarna följande till kammaren inkomna protokoll:

Protokoll, hållet vid sammanträde med herr talmannen och herr andre vice talmannen i riksdagens andra kammare samt de kammarens ledamöter, som blivit utsedda att jämte talmännen tillsätta kammarens kanslipersonal, den 12 januari 1966.

Sedan kammarens plenum denna dag avslutats, sammanträdde med herr talmannen och herr andre vice talmannen de ledamöter av kammaren, som blivit utsedda att jämte talmännen tillsätta kammarens kanslipersonal.

Därvid beslöts till en början, att kanslityjänstemännen vid innevarande riksdag skulle utgöras av en notarie, fyra förste stenografer, tretton stenografer, en förste kanslist, sex kanslister, därav en tillika registrator och två kansliskrivare, samt sex maskinskrivare och två reservstenografer.

Herrar deputerade antog till

notarie:

kanslirådet, jur. kand. Erland Kock;

förste stenografer:

f. d. ekonomidirektören, fil. kand.
Hans Heimbürger,
sekreteraren och ombudsmannen, jur.
kand. Anders Norrman,
redaktören Bertil Arborén och
fru Signhild Elfner;

stenografer:

förste byråsekreteraren, jur. kand.
Gustaf Titz,
Knut Nilson,
Bengt Lundin,
fil. mag. Bertil Palmquist,
redaktören Gunnar Ljusterdal,
handelsläraren Göte Schenning,
redaktören Rune Söderström,
jur. kand., fru Majken Carlbom,
rektorn Ingvar Olsson,
fröken Vera Jansson,
Stig Djurström,
fröken Anita Hallberg och
Bengt Henningsson;

förste kanslist:

uppbördsrevisorn Curt Berggrén;

kanslist, tillika registrator:

kanslisten Agne Christiansson;

kanslister:

kronofogden, jur. kand. Bertil Björnsson,
fru Marianne Wannemark och
fröken Brita Skoglund;

kanslister (kansliskrivare):

fru Mailis Gustavsson-Nahlin och
fru Svea Salander;

skrivpersonal:

fru Ingrid Eldin,
fru Gunvor Elg,
fru Ingegerd Wahrgren,
fru Lore Andersson,
fru Kerstin Mörk och
fru Birgit Forssberg.

Med tillsättandet av de två reservstenograftjänsterna skulle anstå till dess vederbörliga prov anordnats.

Till ersättare att vid förfall för sekreteraren bestrida sekreterargöromålen inom kammaren m. m. utsågs bankokommissariern, jur. kand. Åke Gustafsson.

På särskild anmodan hade ovan angivna tjänstemän redan tidigare inträtt i tjänstgöring hos kammaren, nämligen den 1 januari förste kanslisten Berggrén, kanslisten tillika registratorn Christiansson samt kansliskrivarna fru Gustavsson-Nahlin och fru Salander, den 7 januari kanslisterna Björnsson och Wannemark samt den 10 januari notarien Kock, stenografen Titz och förste stenografen fru Elfner, den sistnämnda för tjänstgöring som stenograf den 10 och 11 januari.

Det skulle åligga de antagna tjänstemännen att vid behov och i den mån så ske kunde utföra jämväl annan tjänstgöring hos riksdagen.

In fidem

Sune K. Johansson

§ 22

Meddelande om enkel fråga

Meddelades, att herr talmannen tillställts en enkel fråga av herr *Börjesson* i Falköping till herr statsrådet och chefen för justitiedepartementet angående publiceringen av betalningsföreläggandensökningar.

§ 23

Justerades protokollsutdrag.

Kammarens ledamöter åtskildes här efter kl. 14.25.

In fidem

Sune K. Johansson